

Sygn. akt I CSK 219/22

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z wniosku [...] I. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
z udziałem [...], małoletniej V. P., [...]
o stwierdzenie nabycia spadku po D. L. P.,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 2 czerwca 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki małoletniej V. P.
od Sądu Okręgowego w G.
z dnia 20 maja 2019 r., sygn. akt V Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od V. P. na rzecz [...] I. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestniczka V. P. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w G., oddalającego jej apelację w sprawie z wniosku [...] I. sp. z o.o. w G. o stwierdzenie nabycia spadku po D. L. P. Wnioskodawczyni wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Celem tym jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. instytucja przedsądu. Stosownie do ww. przepisów Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania ma również na celu realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o czym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na jej oczywistą zasadność oraz potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. W uzasadnieniu, o którym mowa w art. 398⁴ § 2 *in fine* k.p.c., nie wskazano żadnych przepisów, które miałyby stwarzać określone trudności interpretacyjne lub których naruszenie prowadziłoby do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Z zajętego przez skarżącą stanowiska wynika jednak, że w jej ocenie nie ma podstaw do przyjęcia, jak uczynił to w sprawie Sąd Okręgowy, iż złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku przez osobę małoletnią może nastąpić najwcześniej po uzyskaniu zezwolenia, o którym mowa w art. 101 § 3 k.r.io.

Uczestniczka, w imieniu której działali jej przedstawiciele ustawowi, złożyła bowiem oświadczenie z art. 1015 § 1 k.c. jednocześnie ze złożonym przez jej rodziców-przedstawicieli ustawowych wnioskiem o udzielenie im zezwolenia na dokonanie tej czynności za córkę.

Przyczyny kasacyjne z art. 398⁹ § 1 pkt 2 oraz art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. były już wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi orzecznictwa (odpowiednio np. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 grudnia 2020 r., IV CSK 105/20, i postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lutego 2021 r., V CSK 214/20). Podkreślenia wymaga jednak to, że połączenie przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c. z oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy dotyczą one odmiennych podstaw kasacyjnych. Dana kwestia nie może bowiem stanowić istotnego zagadnienia prawnego i jednocześnie nie pozostawiać żadnych wątpliwości co do prawidłowego jej rozstrzygnięcia (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2012 r., III UK 60/11).

Zidentyfikowany przez skarżącą problem dopuszczalności dokonania za małoletniego czynności, o której mowa w art. 101 § 3 k.r.o., jeszcze przed uzyskaniem stosownego zezwolenia, został rozstrzygnięty już w poprzednim stanie prawnym (zob. uchwała Sądu Najwyższego – Izby Cywilnej – z 24 czerwca 1961 r., I CO 16/61); stwierdzono wówczas, że czynność prawna dotycząca majątku małoletniego, dokonana przez przedstawiciela ustawowego bez uprzedniego zezwolenia władzy opiekuńczej, jest nieważna i nie może być konwalidowana. Pogląd ten pozostał aktualny w obecnym stanie prawnym (uchwała Sądu Najwyższego z 30 kwietnia 1977 r., III CZP 73/76, wyrok Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2010 r., III CSK 203/09, postanowienie Sądu Najwyższego z 28 maja 2015 r., III CSK 352/14). Również w najnowszym orzecznictwie wprost wskazuje się, że złożenie przez rodziców w imieniu małoletniego dziecka oświadczenia o odrzuceniu spadku jest czynnością przekraczającą zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka, a zatem dokonanie jej bez uprzedniej zgody sądu opiekuńczego pociąga za sobą nieważność tego rodzaju oświadczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 maja 2019 r., I NSNc 3/19).

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach rozstrzygnięto na podstawie § 6 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.